

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 8. 2003, č. j. 8 Az 174/2003 – 4,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 26. 6. 2003, č. j. OAM-2891/VL-10-P01-2001, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo rozhodnuto o tom, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byla především skutečnost, že nehodlal nastoupit k výkonu vojenské služby. Uvedenou skutečnost nepovažoval žalovaný za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť povolání do armády a nástup do armády je zákonná povinnost jednotlivce vůči státu. Žalovaný správní orgán pak dále neshledal ani důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Po zhodnocení výpovědi žadatele, informací o zemi původu a obsahu překážek vycestování dospěl správní orgán k závěru, že ve vztahu k žalobci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu nejsou dány.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1976 Sb., o správním řízení (správní řád). Dále uvedl, že v Rusku je ohrožen na životě tím, že odmítá nastoupit vojenskou službu v armádě, což by v jeho případě znamenalo bojovat v Čečensku. Odmítnutí by pak pro žalobce znamenalo jistou smrt. Namítal dále, že rozhodnutí nebojovat má politický aspekt. V souvislosti s vojenskou službou je na žalobce činěn psychický nátlak, před kterým nejnení Ruská federace schopna ochránit a toto jednání trpí. Žalobce se odvolával na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Berrehab z roku 1988, A138, a to v souvislosti s žalobcovým možným vyhoštěním, které by bylo zásahem do jeho soukromého života, a na rozsudek téhož soudu ve věci Niemietz z roku 1993, A251-b, který definuje pojem „soukromý život“.

V podané žalobě žalobce současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 22. 8. 2003, č. j. 8 Az 174/2003 – 4, návrh na ustanovení zástupce žalobce zamítl.

Proti tomuto usnesení podal žalobce včas kasační stížnost, která však nebyla předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí. Městský soud v Praze ve věci dále jednal a rozhodl rozsudkem ze dne 18. 3. 2004, č. j. 8 Az 174/2003 – 41, tak, že žalobu zamítl a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobce zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2004, č. j. 8 Az 174/2003 – 41, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně rozhodl o odměně zástupkyně stěžovatele. Ve vysloveném právním názoru zavázal Nejvyšší správní soud městský soud k tomu, aby po doručení rozsudku Nejvyššího správního soudu účastníkům předložil spis k rozhodnutí o kasační stížnosti ze dne 22. 9. 2003, podané žalobcem proti usnesení tohoto soudu ze dne 22. 8. 2003, č. j. 8 Az 174/2003 – 4.

Jak již bylo výše uvedeno, nyní předloženým napadeným usnesením ze dne 22. 8. 2003, č. j. 8 Az 174/2003 – 4, byl návrh na ustanovení zástupce žalobci zamítnut. V odůvodnění tohoto usnesení citoval soud ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. a konstatoval, že zákon jako jednu z podmínek pro vyhovění návrhu stanoví skutečnost, že je ustanovení zástupce třeba k ochraně práv žadatele. Dále uvedl, že ze spisového materiálu je patrné, že žalobce v souladu s poučením správního orgánu využil svého oprávnění domáhat se přezkoumání rozhodnutí Ministerstva vnitra soudem a jím podaný opravný prostředek má zákonem požadované náležitosti, zejména návrh obsahuje označení napadeného rozhodnutí, obsahuje důvody a námitky, které žalobce k podání opravného prostředku vedly, obsahuje i návrh na výrok rozsudku. Žalobce tedy svými vlastními úkony učinil vše, co mohl podle právních předpisů učinit k ochraně svých práv, dostatečně kvalifikovaným způsobem se obrátil na soud, a v řízení před soudem není právní zástupce žalobce již povinné. Podle názoru Městského soudu v Praze nebyla dána podmínka potřebnosti k ochraně práv žalobce, jejíž splnění zákon vyžaduje k tomu, aby mohlo být žádosti žalobce vyhověno. Z tohoto důvodu se soud již nezabýval druhou zákonem stanovenou podmínkou, t. j. splněním podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Z těchto důvodů pak soud návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl. Pro úplnost uvedl, že toto rozhodnutí nebrání tomu, aby v případě, že potřeba zastoupení u žalobce v dalším průběhu řízení vyvstane, podal žalobce novou žádost s uvedením důvodů, které podle jeho názoru potřebu jeho právního zastoupení vyvolávají.

Ve včas podané kasační stížnosti proti tomuto usnesení žalobce uvedl, že při projednávání jeho žádosti o ustanovení právního zástupce došlo k pochybení. Rozhodnutí Městského soudu v Praze napadal v celém jeho rozsahu pro nezákonnost způsobenou tím, že soud nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil jeho žádost o ustanovení bezplatného právního zástupce. Důkazy, které si soud opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, a nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět. Rozhodnutí nevyplývalo ze zjištěných podkladů, nebyla zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k novému projednání.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Projednal ji i vzdor absenci povinného zastoupení stěžovatele advokátem, neboť povaha rozhodnutí – zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce stěžovateli – proti němuž kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby nedostatek podmínky povinného zastoupení bylo možno považovat za překážku, která by bránila věcnému projednání kasační stížnosti.

Stěžovatel namítá nezákonnost napadeného usnesení, kterou spatřuje v tom, že soud nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, neopatřil si důkazy rozhodné pro posouzení této právní otázky a není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Dovolával se tedy toho, aby mu zástupce z řad advokátů byl ustanoven.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny současně dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci se Městský soud v Praze nezabýval splněním první zákonné podmínky, když shledal, že v této věci není splněna druhá z podmínek – potřeba ochrany práv žadatele.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Městským soudem v Praze za skutkové situace, z níž měl možnost uvedený soud vycházet v době rozhodování o podané žádosti, ztotožňuje. Advokát bude ustanoven zástupcem účastníka k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právně složitou, a jestliže potřeba ochrany práv účastníka v soudním řízení vyjde najevo, například z nekvalifikovaných podání účastníka, jímž se na soud obrací, a podobně. Vzhledem k tomu, že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), navíc v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby jedním z kritérií pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka. V projednávané věci lze souhlasit s Městským soudem v Praze, že stěžovatelem podaná žaloba proti rozhodnutí správního orgánu veškeré náležitosti takového podání obsahovala, včetně vymezení rozsahu napadených výroků, žalobních bodů, a tím i vymezení rozsahu soudního přezkumu. Obsahovala též perfektní návrh rozsudečného výroku. Za situace, kdy stěžovatel okolnosti, které ho vedly k návrhu na ustanovení zástupce do vydání napadeného usnesení blíže neobjasnil (v žalobě se omezil pouze na žádost o ustanovení bezplatného zástupce z řad advokátů, protože nemá žádný příjem), neměl Městský soud v Praze důvod k pochybnostem o způsobilosti stěžovatele hájit si před soudem své zájmy sám. Lze souhlasit s Městským soudem v Praze, že stěžovatel

svými vlastními úkony učinil vše, co mohl podle právních předpisů k ochraně svých práv učinit, když se dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátil na soud a v řízení před tímto soudem není právní zastoupení povinné. Ostatně stěžovatel ani v podané kasační stížnosti blíže nekonkretizoval, které důvody ho vedou k jejímu podání a z jakých konkrétních důvodů zástupce pro žalobní řízení vyžaduje.

Kasační stížnost stěžovatele podanou z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a/) neshledal Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto mu nezbylo, než podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítnout.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel byl v řízení neúspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

V dalším řízení bude Městský soud v Praze pokračovat v řízení o žalobě stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. ledna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu

